

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

Helyi jelentőségű védett természeti terület neve:

Palotai-sziget

Utoljára módosítva: 2013-10-09 07:41:39

Megye: Budapest

Községhatár: Budapest, IV. ker.

A terület kiterjedése: 31 hektár

Védetté nyilvánítás év: 1999

GPS koordináták: 47.57692, 19.07351

Felmérést végző személy(ek) neve: Bajor Zoltán

E-mail címe(k): bajor.zoltan@mme.hu

A terület megközelíthetőségének leírása

(pl. melyik utcán kell elhagyni a települést stb.):

A védett terület északi részét a Váci útról nyíló Rév utcán keresztül lehet megközelíteni, mely a Megyeri Csárdától déli irányba, attól mintegy 250 méterre található a belváros irányába. A déli rész a Váci út-Zsilip utca útvonalon érhető el. A két egységet elválasztja egymástól az Észak-Pesti Szennyvíztisztító telep.

Terület rövid, szöveges bemutatása (max. 2000-2500 karakter):

megközelíthetőség, terület jellegének leírása (pl. természetes erdőfolt puhafa ligeterdővel stb.):

A védett terület egyike a fővárosi Duna szakasz mellett több-kevesebb épséggel megmaradt ártéri ligeterdejének. A sziget ma már közvetlenül kapcsolódik az újpesti partszakaszhoz. Ez elsősorban annak köszönhető, hogy néhány évtizeddel ezelőtt a szigetre települt az Észak-Pesti Szennyvíztisztító Telep, melyhez fel kellett tölteni a sziget keleti oldalán futó kis Duna-ág jelentős részét. 2007-től kezdődően a sziget déli csúcs mellett megmaradt, részben feltöltődött holtágát elkezdték kikotorni, mivel a délebbre található Óbudai-sziget yacht kikötője a tervek szerint ide fog áttelepülni. A tervek között szerepel, hogy a mellette található, védett déli szigetcsúcs északi oldalát egy vékony csatornával leválasztják a szennyvíztisztító területéről, mellyel ez a része ismét teljesen elszeparálódhat a szárazföldtől. Ez minden bizonnyal kedvezne a ligeterdő élővilágának. A déli egység kis kiterjedésű, a teljes védettség mintegy egynegyedét alkotja. A déli csúcsa közvetlenül az Északi Összekötő Vasúti-hídnál található. Erdejét zömmel fűzek és nyarak alkotják, melyben mindenütt megtalálható a tájidegen zöld juhar (*Acer negundo*). Partja mindenütt kiépítetlen, alacsony vízállásnál széles homokpadok övezik a fásszárú vegetációt. Magas vízállás esetén a szigetrész teljes egésze víz alá kerülhet. A déli részen komoly gondot jelent, hogy az áradások után itt maradó uszadékban igen sok a behordódó hulladék. Emellett hajléktalanok is rengeteg szemetet behordanak ide, bár a jelenség némi csökkenést mutat az elmúlt években. A parton a tavaszi-nyári időszakban rendszeres a fürdőzés és a horgászat, melyek további plusz terhelést jelentenek zavarás és hulladéklerakás szempontjából. A déli rész nagyobb kiterjedése miatt zavartalanabb, ezért jobb menedéket nyújt az élővilágnak. Középső részén egy feltöltődött holtág medre húzódik, mely magasabb vízállás esetén rendszeresen feltelik vízzel. Ez a vizes élőhely egyedülálló a fővárosban, mely egyben a terület legértékesebb része. Erdészeti kezelés, fakitermelés nincs a területen, ezért a holtfák mennyisége igen magas. Ez kedvező feltételeket biztosít a xilofág rovarok és egyéb holtfákhoz kötődő élőlényfajok számára. A területrészt csupán két keskeny sétaút tárja fel, melynek

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

látogatottsága kellőképpen alacsony. Ugyanakkor a szennyvíztisztító telep felől könnyebben megközelíthető déli erdőszegélyben található nyíltabb területen rendszeres a nudizmus, mely nemkívánatos tevékenység a területen, elsősorban a látogatás és az élővilág megzavarása végett. A hulladéklerakás ezen a részen is jelentős, elsősorban a Rév utca mentén fordul elő rendszeresen, ahol igen nagy mennyiségű lerakás. Az északi része egyik legnagyobb terhelését az erdőn áthaladó 140 kW-os távvezeték jelenti, ugyanis a zavartalan áramszolgáltatást a felnövekvő növényzet rendszeres visszaszorításával lehet csak biztosítani. Ezért a vezeték 24 méter széles űrszelvényéből, valamint a két oldala mentén található 12-12 méteres pufferzónájából az ELMŰ megbízásából tevékenykedő Novotek Kft. minden évben eltávolítja a veszélyes fákat, valamint az 5 méternél magasabb fákat. A Fővárosi Önkormányzat által a természetvédelmi kezeléssel megbízott Főkert Nonprofit Zrt. az élővilág hosszútávú megőrzése érdekében nem végez beavatkozást az erdőben, csupán hulladékgyűjtést és a sétatutak kidőlt fáktól történő megtisztítását hajtják végre. A jövőben ugyanakkor fontos lenne az északi részen nagy arányban előforduló zöld juhar állományt fokozatosan visszaszorítani és a déli szegélyben található nyíltabb részen elterjedt amerikai őszirózsafajok kaszálását megkezdeni. Az északi rész Rév utca felé eső szélén található a tájidegen bíbor nebáncsvirág () egyetlen ismert budapesti előfordulása. A faállomány mindkét részen vegyes korállományú, melyek között impozáns méretű nyarak és fűzek is előfordulnak.

2. A TERÜLET ÁLTALÁNOS FELMÉRÉSE

2.1. Megtalálható még a védettség indoka a területen? - Igen

Szükség esetén részletezés, "Nem/Részben" válasz esetén indoklás:

2.2. Milyen élőhelyek mozaikok borítják a területet és milyen arányban?

80 % Erdő

% Gyep

5 % Cserjés

10 % Vizes terület

5 % Egyéb

Rendszeresen visszaszorított erdőrész a távvezeték alatt, nyíltabb nádas-őszirózsás terület az északi egység déli szegélyén

2.3. Élőhelyi besorolás ÁNÉR- szerint (<http://www.novenyzetiterkep.hu/?q=magyar/node/45>):
J4, J3, B1A

2.4. Területhasználat (kérjük, jelölje az észlelteket):

Egyéb típus: horgászat, strandolás, nudizmus

Jellemzőik, intenzitás: a tavaszi-nyári időszak alatt döntően az északi egység déli részén, főleg hétvége jelentős a fent felsorolt három tevékenység

2.5. Folyik-e természetvédelmi kezelés a területen? - Igen

Felmérés, Őrzés,

Egyéb típus: Sétatutak mentéről holtfák és kidőlt élőfák eltávolítása a látogathatóság biztosítása végett, a faanyag helyben hagyása mellett.

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

2.6. Megtalálhatóak-e az alábbi özönfajok a területen, s milyen mennyiségben:

Akác: Nincs

Selyemkóró: Nincs

Parlagfű: Kevés

Magas/kanadai aranyvessző: Kevés

Japánkeserűfű: Nincs

Gyalogakác: Kevés

Bálványfa ("ecetfa"): Kevés

Keskenylevelű ezüstfa: Nincs

Muflon: Nincs

Egyéb (nevezze meg): Zöld juhar (*Acer negundo*): sok; a terület ártéri erdejében mindenütt előfordul, kiterjedt állományt alkot. Bíbor nebáncsvirág (*Impatiens glandulifera*): kevés; a sziget északi egységének Rév utca felé eső szegélyében a sétaút mentén fordul elő kis létszámban. Amerikai őszirózsa faj(ok) (*Aster sp.*): sok; a teljes terület erdőszegélyében jelen van, kiterjedt állománya figyelhető meg az északi egység déli szegélyénél található nyíltabb foltban. japánkeserűfű faj (*Fallopia sp.*): kevés, kisvirágú nebáncsvirág (*Impatiens parviflora*): kevés, vadszőlő faj (*Parthenocissus sp.*): kevés

2.7. Része a terület a Natura 2000 hálózatnak? - Nem

Egy része: %

2.8. Érintkezik a terület más természetes élőhelyekkel? - Igen

2.9. Ha igen, milyen típusú élőhellyel?

A Dunának köszönhetően élő kapcsolata van a közeli ártéri élőhelyekkel, mint például a tőle északabbra elhelyezkedő újpesti vízmű védterülettel és a Szentendrei-szigettel, valamint a délebbre található Óbudai-szigettel.

2.10. Érintkezik a terület más természetvédelmi oltalmat élvező területtel? (pl. Natura 2000, országos védettség, ex lege) - Nem

2.11. Ha igen, milyen természetvédelmi oltalmat élvező területtel? -

2.12. Van védettséget jelző tábla a területen? - Igen

Darabszám: 2

Állapotuk: 1 darab jó állapotban van (északi egység déli erdőszegélye), 1 darab felújítandó (Rév utca felőli szegélyben)

2.13. Vannak vadgazdálkodási létesítmények a területen?

Magasles: db

Vadetető: db

Szóró: db

Egyéb (név és db):

Nincs

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

3. Védett és fokozottan védett, ill. Natura 2000-es növényfajok és számolt vagy becsült mennyiségük felsorolása

(a becslés lehet tőszámra, vagy területnagyságra vonatkoztatott, fokozottan védett faj esetében pontos tőszámot kell megadni)

Rucaöröm (*Salvinia natans*): az északi egység feltöltődött holtágában rendszeresen előfordul, kb. 30 töves állomány Fekete galagonya (*Crataegus nigra*): régebbi előfordulás mely megerősítésre vár, 2 tövet találtak az ártéri erdőben, melyek pontos helye jelenleg nem ismert (Dr. Gergely Attila szóbeli közlése)

4. Védett és fokozottan védett, ill. Natura 2000-es állatfajok és számolt vagy becsült mennyiségük

(fokozottan védett fajoknál pontos állománynagyságot kell megadni)

pézsmacincér (*Aromia moschata*): szórványos kis színjátszólepke (*Apatura ilia*): szórványos (állománya stabil) mocsári teknős (*Emys orbicularis*): ritka (előfordulása megerősítésre szorul) erdei béka (*Rana dalmatina*): szórványos kecskebéka komplex (*Pelophylax kl. esculentus*): gyakori vöröshasú unka (*Bombina bombina*): áradások után az északi rész holtágában nagy számban fordul elő, egyébként ritka sárgahasú unka (*Bombina variegata*): igen ritka, előfordulását egy adat bizonyítja a 2000-es évek közepéről vízisikló (*Natrix natrix*): ritka Madarak esetében elsősorban a jelentősebb költőfajok kerültek felsorolásra: héja (*Accipiter gentilis*): állandó, 1 pár rendszeresen költ az északi rész egyik idős nyárfafoltjában egerészölyv (*Buteo buteo*): állandó, 1 pár rendszeresen költ az északi részen kabasólyom (*Falco subbuteo*): vonuló, dolmányos varjú fészkében alkalmanként költ, de néha csak a terület közelében, nem a védett részben; rendszeresen vadászik a terület felett fekete harkály (*Dryocopus martius*): állandó; rendszeresen költ 1-3 pár a területen billegetőcankó (*Actitis hypoleucos*): rendszeres vendég tavasztól őszig; a Duna köves, sóderes partján minden évben 3-6 példány átnyaral nagy fakopáncs (*Dendrocopos major*): állandó; rendszeresen költ 8-10 pár a területen kis fakopáncs (*Dendrocopos minor*): állandó; rendszeresen költ 1-2 pár a területen; közép fakopáncs (*Dendrocopos medius*): költési időszakon kívül rendszeresen előfordul, néhány példány minden évben áttelel zöld küllő (*Picus viridis*): állandó; rendszeresen költ 5-6 pár a területen hegyi billegető (*Motacilla cinerea*): rendszeres nyár végi, őszi vonuló, 1-2 példány minden évben áttelel fekete rigó (*Turdus merula*): állandó; rendszeresen költ 8-10 pár a területen énekes rigó (*Turdus philomelos*): vonuló, rendszeresen költ 8-10 pár a területen vörösbegy (*Erithacus rubecula*): állandó; rendszeresen költ 8-10 pár a területen fülemüle (*Luscinia megarhynchos*): állandó; rendszeresen költ 6-8 pár a területen barátposzáta (*Sylvia atricapilla*): állandó; rendszeresen költ 10-12 pár a területen csilpcsalpfüzike (*Phylloscopus collybita*): állandó; rendszeresen költ 8-10 pár a területen csuszka (*Sitta europaea*): állandó; rendszeresen költ 5-6 pár a területen rövidkarmú fakusz (*Certhia brachydactyla*): állandó; rendszeresen költ 4-5 pár a területen sárgarigó (*Oriolus oriolus*): állandó; rendszeresen költ 4-5 pár a területen erdei pinty (*Fringilla coelebs*): állandó; rendszeresen költ 10-15 pár a területen meggyvágó (*Coccothraustes coccothraustes*): állandó; rendszeresen költ 2-3 pár a területen zöldike (*Carduelis chloris*): állandó; rendszeresen költ 4-5 pár a területen tengelic (*Carduelis carduelis*): állandó; rendszeresen költ 4-5 pár a területen

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

---

5. Egyéb észrevétel

49,2 hektár (491 649 m²); 25/2013. (IV. 18.) Főv. Kgy. rendelet alapján A területen régi, használaton kívüli vízműtárgyak találhatóak, melyek sok esetben hajléktalanszállásként funkcionálnak. Szükséges lenne ezek hermetikus lezárása. Az északi rész déli szegélyében igen nagy mennyiségben raknak le hulladékot, mely sajnálatos módon rendszeresen előfordul. (2012-ben a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület szervezésében két alkalommal önkéntes munka keretében összesen 60 m³ szemetet távolítottak el a területről.) Ugyanitt előfordult többször, hogy fémhulladék után kutatva nagy gödröket ástak helyi hajléktalanok, melyek több koros fát közvetlenül veszélyeztettek/-nek. Szükséges lenne a hajléktalanszállásokat végleg felszámolni az erdőben, valamint hosszútávú stratégiát kellene kidolgozni a tájidegen fajok tartós visszaszorítására. Érdemes lenne a rendezetlen sétautat pallósoros tanösvénnyé átalakítani az északi részen, mely szervezetté és irányítottá tenné a látogatást. Új, védettséget jelző táblák kihelyezése indokolt. (Legalább további 5-6 táblára lenne szükség) A nudizmus felszámolása a zavarás és a védetté nyilvánító rendeletben megfogalmazott szabad látogathatóság biztosítása miatt mindenképpen indokolt